

Àmbits d'Aplicació en Psicologia de la Salut

Codi: 102596

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OT	4	2

Professor/a de contacte

Nom: Antoni Font Guiteras

Correu electrònic: antonio.font@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

En cas de que els alumnes que són presents en una classe entenguin el català, la classe es realitza en català. Es pot sol·licitar la traducció de les proves escrites al anglès, com a molt tard la setmana 4 del semestre.

Prerequisits

Cap.

Objectius

Aquesta assignatura es centra en l'estudi de les malalties i problemes de salut més rellevants des de una òptica biopsicosocial. S'aborda la importància de cada problema, l'estudi dels seus determinants biopsicosocials, els aspectes psicobiològics del sistema orgànic implicat en cadascun i una visió amplia de les possibilitats d'abordatge psicosocial (prevenció, intervenció, millora de la qualitat de vida, etc.).

Els objectius formatius són:

- Conèixer la importància i conseqüències psicosocials dels principals problemes de salut
- Reconèixer els principals determinants implicats en el seu desenvolupament
- Descriure els principals aspectes biopsicosocials implicats
- Valorar les possibilitats i idoneïtat de les diferents formes d'intervenció psicosocial en aquests problemes

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Analitzar textos científics escrits en llengua anglesa.
- Comunicar-se eficaçment, fent ús dels mitjans apropiats (orals, escrits o audiovisuals), tenint en compte la diversitat i tots aquells elements que puguin facilitar o dificultar la comunicació.
- Formular hipòtesis sobre les demandes i les necessitats de les persones destinatàries.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.

- Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
- Obtenir i organitzar informació rellevant per al servei sol·licitat.
- Reconèixer els determinants i els factors de risc per a la salut, i també la interacció entre la persona i el seu entorn físic i social.
- Reconèixer les limitacions pròpies i de la disciplina, en els diferents àmbits de la pràctica professional.
- Seleccionar i aplicar els mètodes i les tècniques recollits en el pla d'intervenció, d'acord amb els objectius establerts, en els contextos rellevants per al servei sol·licitat.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar textos científics escrits en llengua anglesa.
2. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
3. Aplicar habilitats de comunicació.
4. Aplicar tècniques d'avaluació.
5. Formular les demandes de persones i institucions sobre qüestions de salut en termes funcionals.
6. Identificar els principals determinants psicològics que afecten el desenvolupament de problemes de salut i el procés per a fer-hi front.
7. Identificar els principals obstacles per a la comunicació efectiva entre professionals i destinataris en l'àmbit de la salut.
8. Identificar necessitats d'intervenció en problemes de salut en diferents contextos aplicats.
9. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
10. Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
11. Reconèixer els models i etapes del procés d'avaluació de necessitats de salut.
12. Reconèixer les demandes diferencials de salut en funció de l'edat, el gènere i la naturalesa de la malaltia o disfunció.
13. Reconèixer les etapes del procés d'intervenció en problemes de salut.
14. Reconèixer les implicacions ètiques dels diferents programes, tècniques i intervencions en psicologia de la salut.
15. Reconèixer les limitacions pròpies i de la disciplina, en els diferents àmbits de la pràctica professional.
16. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
17. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

1. Health Literacy i empoderament en salut
 - Concepte i dimensions de la "health literacy"
 - Canvis en el model d'atenció sanitària: medicina participativa
 - Nivells d'informació sanitària
 - Apoderament de pacients: procés i exemples
 - La e-salut
2. Actuacions en prevenció primària, secundària i terciària
 - Prevenció d'hàbits tòxics
 - Promoció de conductes saludables i prevenció de malalties contagioses

- Tractament psicològic en:

Conducta alimentaria, sobrepès i obesitat

Activitat, descans i son

Conducta afectiva i sexual

. El psicòleg de la salut en els hospitals i centres sanitaris: actuacions en prevenció terciària: Trastorns cardiovasculars, del sistema respiratori, hepàtics i digestius, immunològics, degeneratius

- Traumatologia i rehabilitació

3. Diabetis

- Epidemiologia
- Definició i conceptes bàsics
- Característiques de la malaltia
- Prevenció
- Intervenció

4. Psicologia Oncològica

- Aspectes epidemiològics i mèdics del càncer
- Estratègia per al desenvolupament de la Psicologia Oncològica
- Els factors psicològics en el càncer
- Intervenció en Psicologia Oncològica
- Equips multidisciplinaris i teràpies psicològiques en càncer

5. Cures pal·liatives

- Definició, desenvolupament i característiques de les cures pal·liatives
- Processos i models psicològics en la situació terminal
- Intervenció en cures pal·liatives
- Pros i contres de l'eutanàsia
- El procés del dol

6. Aplicacions de la psicologia de la Salut a nivell personal, social i laboral

- Promoció del benestar personal: factors associats a la felicitat individual
- Promoció del benestar social i laboral i prevenció del "burnout"
- Promoció de la salut contextual: Introducció a la Salut ecològica (Psico-ecologia de la Salut)

Metodologia

Metodologia docent basada fonamentalment en classes magistrals amb suport de TICs i seminaris d'anàlisi i aplicació de temes treballats a l'assignatura, amb treballs pràctics específics per cada tema i debat de lectures relacionades amb els àmbits d'aplicació de la Psicologia de la Salut.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals amb suport de TICs i activitats amb el grup gran	24	0,96	5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 15
Seminaris d'anàlisi, debat i aplicacions	12	0,48	1, 3, 6, 7, 8, 10, 16
Tipus: Supervisades			
Suport a la realització de treballs i informes	12	0,48	6, 8, 11, 13
Tipus: Autònomes			
Estudi	50	2	6, 8, 11, 13
Lectures i preparació d'exposicions	24	0,96	1, 6, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Treballs, activitats de camp	24	0,96	3, 4, 5, 6, 8

Avaluació

A l'enllaç <https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html> trobareu els criteris d'avaluació de la Facultat

Es faran dos exàmens parcials, cadascun dels quals valdrà un 35% per la qualificació final. S'afegiran les notes obtingudes en dos blocs d'informes de activitat relacionada amb les seminaris, cadascun dels quals comptarà un 15% sobre el total de la qualificació final.

La mitjana de qualificacions dels dos exàmens parcials (evidències 2 i 4) ha de ser igual o superior a 5 per aprovar l'assignatura (en escala de 0 a 10). Es a dir, s'han d'obtenir un mínim de 3,5 punts en la suma d'evidències 2 i 4.

En total s'ofereixen als estudiants 4 evidències d'aprenentatge, que sumen 10 punts:

Evidència 1: Informe/s escrits (individuals o en grup) d'activitats relacionades amb els seminaris 1,2 i 3: 1,5 punts.

Evidència 2: Prova escrita dels àmbits 1, 2 i 3 del temari: 3,5 punts (individual).

Evidència 3: Informe/s escrits (individuals o en grup) d'activitats relacionades amb els seminaris 4, 5 i 6: 1,5 punts (0,5 punts cada informe).

Evidència 4: Prova escrita dels àmbits 4, 5 i 6 del temari: 3,5 punts (individual).

Els informes de les evidències 1 i 3 s'entreguen/presenten per Moodle. EV1: Entrega final: abans de l'inici del primer període avaluat. EV3: Entrega final: abans de l'inici del segon període avaluat.

Les evidències 2 i 4 son proves escrites presencials (examens tipus Test). EV2: Durant el primer període avaluatiu. EV4: Durant el segon període avaluatiu.

La nota final és la suma de les quatre evidències. No hi ha cap prova per millorar cap nota de les evidències.

La assignatura es considera superada si s'obtenen 5 o més punts en la suma de les 4 evidències, sempre i quan s'hagin obtingut 3,5 punts o més en la suma de les evidències 2 i 4. En cas de no assolir aquests requisits, la nota màxima a consignar a l'expedient acadèmic serà de 4.5 punts

Un/a estudiant que hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40%) obtindrà una nota a l'acta diferent a "no evaluable".

Recuperació

S'han de complir tots els següents criteris per poder anar a recuperació:

- a) Haver obtingut una nota d'avaluació continuada entre 3.5 i menys de 5 punts
- b) El pes de les evidències a les que la persona s'ha presentat al llarg del curs ha de ser del 66,7 % o més.

Característiques de la prova de recuperació:

La recuperació és final. Consistirà en tornar a realitzar les evidències Ev2 i/o Ev4, amb les mateixes característiques i criteris de correcció inicials.

Es guardarà la nota de l'avaluació de les evidències Ev1 i Ev3, però no es podran repetir ni fer de nou, cas de no haver-les presentat per l'avaluació, donat que son evidències de seminari presencial.

La recuperació es realitzarà en el període previst per recuperacions, el dia i hora que determini la Facultat.

No es preveu que l'alumnat de 2^a o posterior matrícula s'avalui mitjançant una única prova de síntesi no recuperable.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EVIDÈNCIA 1: Informes (1a,1b,1c) relacionats amb els tres primers seminaris	15%	0	0	1, 3, 5, 6, 8, 10, 16
EVIDÈNCIA 2: Prova escrita temes 1, 2 i 3	35%	2	0,08	6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 17
EVIDÈNCIA 3: Informes (3a,3b,3c) relacionats amb els tres darrers seminaris	15%	0	0	1, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 16
EVIDÈNCIA 4: Prova escrita, temes 4, 5 i 6	35%	2	0,08	2, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

Fonamental

Amigo Vázquez, I, Fernández Rodríguez, C. y Pérez Álvarez, M. (2009). *Manual de psicología de la Salud* (3 ed.) Madrid: Pirámide.

Brannon. L i Feist, J. (2001). *Psicología de la Salud*. Madrid: Paraninfo.

Gil Moncayo, F. (2000). *Manual de Psico-oncología*. Madrid: Nova Sidonia.

Gil Roales-Nieto, J (2004). *Psicología de la Salud. Aproximación histórica, conceptual y aplicaciones*. Madrid: Pirámide.

Pastor, A. y López, S. (2015). *Psicología de la rehabilitación y problemas de salud crónicos*. Editorial electrónica Universitas Miguel Hernández.

Psicooncología: Investigación y clínica biopsicosocial en oncología:
<http://dialnet.unirioja.es/servlet/ejemplar?codigo=366493>

Taylor, S. (2007). *Psicología de la Salud*. Madrid: McGraw-Hil (recomanat)

Complementària

Asociación Española Contra el Càncer: <http://www.todocancer.com/esp>

Asociación Internacional de Psicooncología: http://www.ipos-society.org/congress/psychosocial_academy.aspx

Avellaneda, A.; Martínez, I. (2008). *Síndrome de Fatiga Crónica. Documento de consenso*. Madrid: Editorial Médica.

de Miquel, C.A. et al. (2010). Documento de Consenso interdisciplinar para el tratamiento de la fibromialgia. *Actas españolas de psiquiatría*, 38(2), 108-121.

Bakker, A., Rodríguez-Muñoz, A, y Derks, D (2012). La emergencia de la psicología de la salud ocupacional positiva. *Psicothema* 24, (1), 66-72.

Ballesteros, V. y Daponte, A. (2011). *Urbanismo, medio ambiente y salud*. Granada: Observatorio de Salud y Medio Ambiente de Andalucía (OSMAN)

Barrueco, M., Hernández, M.A. y Torrecilla, M. (2009). *Manual de Prevención y Tratamiento del Tabaquismo*. Euromedice. Badalona. Ediciones Médicas S.L.

Federación Española de sociedades de sexología. <http://fess.org.es/salud-sexual>

Fundación para la Diabetes: <http://www.fundaciondiabetes.org/>

Gorreto, L., Duro, R. et al (2017). Guía de intervención individual para el tratamiento del tabaquismo. Direcció General de Salut Pública i Participació. Govern de les Illes Balears.

Health Literacy. <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/healthliteracy.html>

Merayo Rodríguez J, Serrano Fuentes N, Marqués Sánchez P. Influencia de los espacios verdes urbanos en la salud mental. *Metas Enferm* nov 2016; 19(9): 20-26.

Ogden, J. (2007). *Essential readings in health psychology*. Berkshire, UK: Open University Press

Organización Mundial de la Salud (OMS): <http://www.who.int/es/>

Plá, J y Salvador, J. (2006) Aspectos psicológicos de las enfermedades cardiovasculares. Sociedad Española de Cardiología. Acción Médica. ISBN 84-88336-56-X

Pérez, M., Fernández, J.R., Fernández, C. y Amigo, I. (2003). *Guía de tratamientos psicológicos eficaces II: Psicología de la Salud*. Madrid: Pirámide.

Remor, E. Arranz, P. y Ulla, S. (eds.) El psicólogo en el ámbito hospitalario. Desclee de Brouwer.

Revista interdisciplinar de Psicooncología: <http://www.ucm.es/info/apsom/revistapsicooncologia/>

Salanova, M. (2008). Organizaciones saludables: una perspectiva desde la psicología positiva. En C. Vázquez y G. Hervás (ed.). Psicología Positiva: Bases científicas del bienestar y la resiliencia. Madrid: Alianza Editorial.

Salanova, M. (dir.) (2009). Psicología de la salud ocupacional. Ed. Síntesis.

Sociedad Americana contra el Cáncer: <http://www.cancer.org/Espanol/index>

Sociedad Española de Cuidados Paliativos: <http://www.secpal.com>

Sociedad Española de Diabetes: <http://www.sediabetes.org/>

Soriano, J., Montsalve, V. Santolaya, F, et al (2009). Guía práctica de Psicología de la Salud en el ámbito hospitalario. Valencia: Grafamar.

Nota: Podeu trobar documentació adquirida per la biblioteca i addicional d'accés lliure tot suggerint les instruccions del següent enllaç: <https://ddd.uab.cat/pub/guibib/224929/bibrecdigitals.pdf>

Programari

cap